

Lammert (RED.)
Kamphuis

VRIJ GEMAAKT?

*Dertigers over het leven in
een gereformeerde zuil*

Inhoud

Inleiding

LAMMERT KAMPHUIS

7

Vrij om te mogen dwalen

MARJOLEIN MINDERHOUD

13

Eindelijk vrij gemaakt

HERMAN WEGTER

17

Wereldvreemd

MAAIKE BOERSMA

27

Verlangen naar God in de GKV

WOLTER HUTTINGA

35

Ik trok mijn houten broek uit

ANTHONIE ROOSE

43

En de zee was niet meer

SUZAN BLOEMENDAAL

53

De grijze wereld van een achterblijver

LUITE-HARM KOIJ

63

In de spambox beland

EWOUT KLEI

73

Vrij zijn, ze wil alleen maar vrij zijn

MARIJKE DE BOER

83

Mijn kleine ware kerkgeschiedenis

JASPER Klapwijk

91

Interview met mijn twaalfjarige ik

REINIER SONNEVELD

99

Heteroseksueel-vrijgemaakt

HERBERT PLOEGMAN

111

Op weg naar verwarring

RIKKO VOORBERG

121

Niemand die mij de mond meer snoert

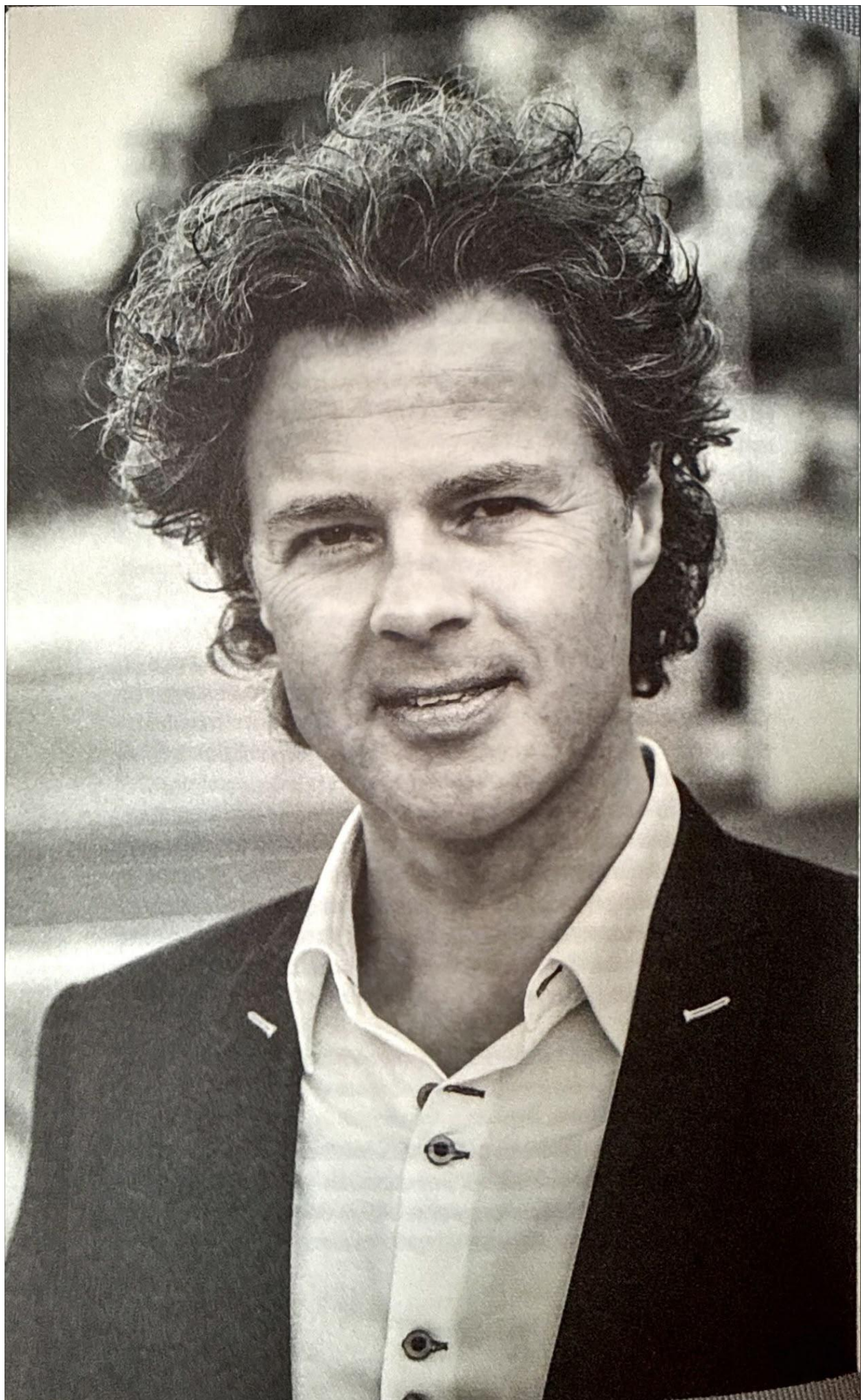
BETTELIES WESTERBEEK

131

Verhaal van mijn leven

ARJEN VAN VEELEN

139

Ik trok mijn houten broek uit

Hij trekt de grashalmen en lisdodden uit elkaar. Voorzichtig zet hij zijn linkervoet op het drassige mos. Een rilling trekt door zijn lijf vanwege de trillingen van de zwoele zomerlucht. Hij snuift de mysterieuze mengeling van aardgeuren en het frisse aroma van welig tierend groen diep in zijn neusgaten op. Op deze stille plek die gonst van het geluid van de natuur is hij in zijn element. Te midden van ritselende rietstengels en klapperende sigaren, gonzende insecten, dansende torretjes, kronkelende rupsjes, kirrende vogeltjes en springende kikkertjes dagdroomt hij hier altijd de mooiste dingen. Op deze plaats waar je voeten zomaar een stuk naar beneden gezogen kunnen worden in de blubber, doorvoelt hij zijn diepste angsten.

Hij gaat zitten op het hardgroene mostapijt onder de takken van zijn provisorisch gemaakte hut. Hier kan hij helemaal zichzelf

*Wat hij nu ziet en hoort, ruikt en ervaart
is zo puur in al haar schoonheid, dat zelfs Gód
geen plaats heeft in dit tafereel.*

zijn. En alleen mét zichzelf zijn. Niemand die hem controleert, opdrachten geeft of lastig valt met nutteloos gepraat. Hier is hij één met de natuur, met de schepping, het hele raadselachtige universum. Hij trekt zijn laarzen uit, begint langzaam de knopen van zijn ketelpak los te maken en trekt ook zijn shirt omhoog. Een piempampoentje daalt neer op zijn ontblote buik. Hij telt de zwarte stippen op z'n gladde ruggetje. Het rood en zwart van het lieflijke beestje fascineren hem zo, dat hij kriebels in zijn onderbuik krijgt. Een blauwe libelle wiekt voorbij en een stuk of drie witte vlinders fladderen vrolijk om hem heen.

op een gehavend vaartuig dat hardnekkig drijvend wordt gehouden, terwijl allang duidelijk is dat het uiteindelijk ooit onherroepelijk onder de golven zal verdwijnen? Moet een kapitein niet tot het laatste moment standhouden, ook als de passagiers zich niks aantrekken van de noodsignalen?

De kerkgangers lijken opeens *aliens*. Ze staren met holle ogen naar hun door de mand gevallen predikant.

In die mistige waas dwaalt Sjaak ver met zijn gedachten weg. Hij voelt zich geen deel meer van deze bijeenkomst. Hij is als een onbegrepen kind in de schimmige grotemensenwereld. Hij gaat zitten en kijkt of er nog wat te drinken is. Zijn blik valt op het schilderij met de waterlelie achter de bar. Een zonnestraal valt precies in het gele hart van de lotusbloem. Het is alsof de witte blaadjes bewegen en van tint veranderen.

'Hé dominee, kop koffie? Wat was dat een gave en duidelijke preek, zeg!' Een catechisant reikt hem het helderzwarte vocht aan en komt bij hem zitten. Zelf drinkt de jongen een glas priklimonade. Een flauwe glimlach vormt zich om de mond van Sjaak. Als hij het laatste restje melk uit het kannetje bij zijn koffie druppelt, bedenkt hij dat de klare wijn die hij vandaag geschonken heeft net zo vertroebeld is als dit bruine goedje.

Bovenstaande fragmenten zijn een voorpublicatie uit de roman die ik aan het schrijven ben over een vrijgemaakt-gereformeerde dominee die verstrikt raakt in zijn dubbelzinnige traditie en voor wie ik zelf model sta. Hij staat voor de keuze: blijven of breken. Het gaat om fictie, gebaseerd op ware gebeurtenissen uit mijn leven. Als kind wilde ik precies weten hoe de grote ondoorzichtige wereld in elkaar zit. Vanuit de vrijgemaakt-gereformeerde religie waarmee ik opgroeide kreeg ik stellige antwoorden, die bij mij vaak meer vragen opriepen dan ze beantwoordden. Wat ik vooral niet vond kloppen, was dat een God die liefde zegt te zijn, zijn zoon laat martelen om mij te redden. En waarom was juist ik een van de weinige uitverkorenen op de hele aarde? Ondoorgroendelijke wijsheid, waar ik met mijn verstand niet bij kon, maar ook niet bij mócht.

In plaats van afscheid te nemen van de kerk groef ik mij er juist dieper en dieper in. Ik keerde mij niet af, want ik ervoer in de Bijbelse verhalen toch iets van het grote geheim van het leven. Ik studeerde theologie aan de Broederweg in Kampen en werd predikant. Nieuwe inzichten die ik vanuit de praktijk en door zelfstudie verkreeg wilde ik voorzichtig van binnen uit in de kerk aan de orde stellen. Ik liep echter tegen kerkmuren op en raakte verstrikt in mijn traditie. Ik moest alles wat ik had opgebouwd loslaten. Ik trok ten slotte mijn houten broek uit, nam afscheid van de kerk en daarmee van de vrijgemaakte God. Ik verloor alles, maar het was een verrassing dat ik het leven puurder dan ooit ervoer. Het atheïsme bleek een oase voor me. Ik werd opgenomen in een oceaan van liefde, toen ik na een acute hartoperatie een ongekennde voeling kreeg met het grote bewustzijn waarvan wij allen deel uitmaken.

De figuur van Jezus zal mij altijd blijven boeien. Niet zijn dood, maar zijn (al dan niet bedachte) leven inspireert mij. Hij is voor mij een voorbeeld in hoe hij tegen het leven aankeek en het leefde, net zoals iemand als Siddharta Gautama dat is. De kerk is wel passé voor mij. De kerk is voor mij weinig anders dan de gestolde versie van oude heidense mysteriegodsdiensten. Religies met prachtige mythen over verlosserfiguren die op 25 december geboren werden uit een maagd, over water liepen, stierven voor de zonden van het volk en na drie dagen weer opstonden uit de dood. Net zoals Jezus.

In het verhaal van de kruisiging, dood en opstanding van Jezus en zijn medeverlossers zit een prachtige mythologische betekenis, die voor ieder mens nuttig is om te overwegen – maar die mooie mythe is in vrijgemaakte en andere orthodoxe kerken helaas tot een rationeel schema geworden. Hoe jammer is het dat daar het gnostische karakter van de oerchristelijke beweging van ‘de mensen van de weg’ verdwenen is. Al snel is de kerk een machtsinstituut geworden in plaats van een plek waar mensen leren leven vanuit hun eigen innerlijke kracht.

Vrijgemaakt-gereformeerde gelovigen groeien op in het diepgewortelde besef dat je je geluk en houvast niet in jezelf moet zoeken, maar buiten jezelf in Jezus Christus, wiens bezit je

bent. Maar wie ben je eigenlijk zelf als je het eigendom bent van iemand anders? Loopt ieder niet zijn eigen unieke weg in dit leven? En is geluk uiteindelijk niet alleen maar in jezelf te vinden?

ANTHONIE ROOSE

Anthonie Roose (1966) studeerde het meest virtuele vak aan de Theologische Universiteit (Broederweg 15) te Kampen. Als gereformeerd predikant voelde hij zich een gekooide vogel. Zijn vrijgemaakte veren heeft hij volledig afgeschud en nu schildert hij zijn leven met een veelkleurig palet, vanuit Qohèlèt's credo 'Alles is leegte'. Momenteel werkt Anthonie onder meer als leraar levensbeschouwing in Almere.